

UNIVERSITÄTS-
BIBLIOTHEK
PADERBORN

**Nicolai Cavssini Trecensis E Societate Iesv, De Eloqventia
Sacra Et Hvmana**

Caussin, Nicolas

Coloniae Agrippinae, 1626

De quinque amorum generibus. Capvt XVI.

[urn:nbn:de:hbz:466:1-68724](https://nbn-resolving.org/urn:nbn:de:hbz:466:1-68724)

circulo conquiescant. Contra, qui sublimibus contemplationis pennis subnixi, ad illam Moysis lucidissimam caliginem sese extulerunt, choræam suauissimam ducunt, diuinis amoribus delibuti. Qui verò ita hærent Deo, vt proximorum etiam salutem nauiter promoueant, illi sunt qui mixtam, vt vocant, vitam delegere, Deo gratissimam, & terrarum orbi vtilissimam, siquidem, vt ait vir Ethnicus [Deus est mortali, iuuare mortalem, & hæc ad æternam gloriam via.]

Plinius.

De quinque amorum generibus.

CAPVT XVI.

SANCTUS Hierotheus apud Dionysium, Amorem in quinque genera partitur, in *θεῖον, ἀγγελικόν, νοερόν, ψυχικόν, φυσικόν*, diuinum, angelicum, intellectualem, animalem, physicum.

Diuinus is est, qui in Deo, & ipse Deus est, quo nihil ad maiestatem augustius, nihil ad sanctitatem purius, nihil ad constantiam firmitus, stabiliusque esse potest. Hoc ipso res creatas, infinitæ suæ maiestatis stillas maternis plusquam visceribus amplectitur, & quasi nouiter quotidie creans omnia, in suæ prouidentia gremio sustentat, fouet, fecundat. Nec mirum, si Iouem Tigillum antiqui illi dixerunt, quod prouidæ mentis cura, non secus ac æternis columnis inconcussas mundi partes stabiliret. Accedit ipsa dilectionis tenerritas, qua rebus magnis ita voluit esse prouisum, vt ne iustitia quidem negligeret: siquidem eo suauiter dispensante, minima quæque nascuntur, crescunt, reformantur.

Amor angelicus proprius ad Deum accedit, quando Angeli copiosius æterno gloriæ fulgore illuminati, Deum longè ardentius & firmitus, quam nos diligunt, res deinde humanas, Deo ita iubente, summa caritate procurant, in hominum salute promouenda, alacres, magni, & constantes administrant.

Amor intellectualis, nostræ mentis est, cum ratione diligentis in verum bonum propensio: qui si talis semper esset, nunquam tantas in terris miseret tragædias, quibus miserè laceratur, & labefactatur genus humanum.

Amor animalis, impulsio quædam vehemens est in sensu, ad rem amatam, plerumque cæca, importuna, temeraria, animalis, &

voluptuario homini cum brutis animantibus communis.

Amor deniq; naturalis, est rerum, quæ intelligentia, & sensu carent, ad cumulatam sui absolutionem decursus: de quo D. Augustinus libr. ii. de ciuitate Dei sic loquitur: Amores corporum momenta sunt ponderum, siue deorsum grauitate, siue sursum leuitate nitantur. Hanc enim *ἐπιθυμίαν*, ad sui conseruationem, perfectionemque, Dei prouidentia rebus indidit vniuersis. Et ita quidem amore inconcussus stat mundus, dum suprema ad curam inferiorum, suauis quadam delectatione descendunt, infima verò superiora, à quibus omninò pendent, redamant: ipsa denique paria, mutuo inter se conciliantur, vel mente, & ratione, vt in hominibus: vel solo sensu, vt in brutis; vel denique momento, & muta quadam impulsione, vt in rebus inanimatis fieri solet, sic catenis amoris conglutinantur, & coherent vniuersa. Quæ causa mouit Hesiodum, vt in ipsis mundi incunabulis, è chao, & nocte, primum volucris alis exilientem Amorem depingeret, eo siquidem vinculo coalescit rerum vniuersitas, sed præter hanc vstratam amoris rationem, qua corpora in suum quæque locum feruntur, & plantæ nutrimentum trahunt; Insunt etiam plerumque rebus admirabiles sympathiæ, & antipathiæ: sic mala gemella, quæ germanitatis poma vocantur, semper coherentia sunt, & nunquam singula in foetu: sic palma Syagrorum, eiusdem cum Phœnice nominis, cum Phœnice quoque moritur, & renascitur: sic magnes, ferrum electrum paleas trahit. Contra aquilæ pennæ, cæterarum auium plumis immiscere se nõ ferunt, Pantheræ quæ, & Hyænæ immortale odium, in ipsas cadauerum transit exuuias, siquidem pelles simul suspensæ adhuc bellum exercent, tantum sunt naturalis amoris, & odij effectus. Et hæc quidem amoris secundum subiecta diuisio.

Aliam rationem sequutus est D. Thomas cum ratione motui, quod est in amante, dupplicem amorem constituit, vnum concupiscentiæ, alterum amicitia. Diuersus est, inquit, amor concupiscentiæ ab amore amicitia, quod amore concupiscentiæ, quis in bonum magis, quod alicui vult fertur, quam in illum, cui vult: sed amore amicitia, magis in illum, cui bonum volumus, inclinamur. Amore igitur concupiscentiæ diligunt, qui se magis,

Sympathia
& antipathia
naturales.Plin. l. 11. c. 14.
Ep. l. 11. c. 3.

Amor amicitia, & concupiscentia.

se magis, quam rem amatam querunt: Amore vero amicitiae, qui non sua commodi, sed amicorum bonum appetunt.

Sapiens, inquit Seneca, etiamsi contentus est se, tamen habere amicum vult, si ob nihil aliud, ut exerceat amicitiam, ne tam magna virtus iaceat, non ob hoc, quod Epicurus dicebat, ut habeat, qui sibi aegro assideat, succurrat in vincula coniecto, vel inopi: sed ut aliquem habeat, cui ipse aegro assideat, quem ipse circumuentum hostili custodia liberet. Qui se spectat, & propter hoc ad amicitiam venit, male cogitat, quemadmodum coepit, sic desinet: & mox, qui villitatis causa assumptus est, tandem placebit, quamdiu vilis fuerit. Hac re florentes, amicorum turba circumsidet, circa euerfos ingens est solitudo, & inde amici fugiunt, ubi probantur. Hac re, ista tot nefaria exempla sunt, aliorum metu relinquentium, aliorum metu proidentium. (Deinde) ista, quam tu describis, negotiatio est, non amicitia.

Ad summum, D. Augustinus, rem secundum obiecta meriens, duos amores facit, Dei, & mundi, quod nomine Erotis, & Anterotis veteres expresserunt.

De Erote, & Anterote.

Deque turpis amoris vesania.

CAPVT XVII.

Dionys. l. 4. DIVINE, ut caetera, magnus ille Dionysius turpem amorem, idolum amoris, & lapsum a vero amore describit. Impurus amor idolum est amoris.

Urgens ἀσυχρὸς ὄρεξις ἀληθῆς, ἔρωσ, ἀλλ' εἰδωλοῦ, ἢ μάλλον ἐκπρωσις τῆ δυντ. Ἐρωτὶ. Vt igitur magnum sceleris admittunt, qui prepotentis Dei maiestatem nullis terminis circumscripam, in Maris corpusculum colligunt, vel etiam in piscis, aut vulpis, aut simie figuram deformant. sic & eos culpa non mediocri teneti fatendum est, qui affectum illi amoris, quem Deo dari, consecrati que oportebat, in putidi corpusculi, mundi, & reium humanarum quiesquilias conuertunt. Inde natum est hoc portentum Cupidinis, ab inauibus Poetis, tam varijs carminibus celebratum.

Alexis apud Arist. l. 13. Sed opinor Alexis omnium solertissime depingit, monstrum enim facit ex omnium naturarum, ingeniorumque praepostera qua-

dam congerie agglutinatum, viriliter audax, muliebriter timidum, furorē, atque amentia praecipuus, callida ratione cordatur, labore infractionem, prodigalitate dissolutum, ambitione prodigiosum. Aristophonem autem in Pythagorite, narrat eundem e caelo praecipitum datum, & ijs, quibus ante micabat penis, indutam fuisse victoriam. Melius Aristhenes, apud Theodoretum, irridet eos, qui obsceni amoris, quasi Dei alicuius picturas faciunt, & infinitas in eum nugas committunt. Non est, inquit, non est Deus amor, sed natura corrupta vitium, a quo, dum vincuntur miseri homunciones, turpissimum animae morbum, Dei nomine consecrant.

Tὸν ὃ ἔρωτα χαλκίαν ἔλαλει τὴ φύσιν, ἢς ἦ ποῖς ὄντες οἱ κακοδάμωτες θεῶν τῶν νεσοκαλοῦσι. Inde inuectus in Venerem. Vtinam, inquit, eam tenerem, quam ipsi sibi Deam fingunt, certe sagittis conficerem, quando tot lectissimas nobis matronas corripit. Quamobrem discretē monet Maximus Tyrius, verum amorem a falso secerni oportere, more nummulariorum, qui nummum legitimum discriminant ab adulterino.

Proclus vero, & ipse Philosophus Platonius, in amoribus, idem contingere dicit, ac in sacris, & expiationibus. Qui se expiant (inquit) aut Deos consulunt, antequam puriori numinis praesentia fruantur, in varios terrenorum Demorum impetus, atque terribilimenta nunquam incidunt, a quibus a sinceris bonis, a materiae faecem abripiuntur. Sic, & in vita instituta, tot popularium amorum turba impedimento est, quo minus liquidiore caelestium voluptate perfundamur. Haec ratio plerosque Ethnicorum mouit, ut Anterotem terreno amori contrarium facerent, quorum pugna expressis imaginibus describitur, apud Pausaniam in Eliacis. Cupido enim palmam tenet, quam Anteros infringit, atque extorque de manibus nititur. De hoc Anterote intelligendum Mariani scholiasti epigramma.

Ὁὐκ ἀπὸ παρὸ ἡμῶν ἔνευ κῦμαρ, ὄρεξις ἀπὸ γάμης. Εἶμι καὶ ὑλάμης ἔχον εὐφροσύνης. Ἀλλ' ἐγὼ ἐς καθαρόν μερόσων φρένα πυρσὸν ἀνάπτω. Εὐμαθῆς, ψυχὴν δὲ οὐρανὸν εἰσατάγω.

Aristoph. ibid.

Theodoro- tus orat. 3.

Maximus Tyrius orat. 8.

Proclus l. de anima, & demonib.

Pausan. in Eliacis l. 1. Cupido e- pestler. Mar- rian. An- thol. l. 4.

De hoc ipso vide Lucianum in Encom. Demosthenis. l. 1. p. 89.

